آخرین نماز سالار شهیدان

سید رضا موسوی

بسم الله الرحمن الرحیم

آخرین نماز سالار شهیدان

نویسنده:

رضا موسوی

ناشر چاپی:

مجهول (بی جا ، بی نا)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

آخرین نماز سالار شهیدان

مشخصات کتاب

نویسنده : سید رضا موسوی

ناشر : سید رضا موسوی

مقدمه

(وَ أنا أختَرتُکَ فَاستَمِع لِما یُوحی، اِنَّنِی أنَا اللّه لَا اِلَه اِلَّا اَنا فَاعْبُدنِی و أقِمِ الْصَّلَوه لِذِکری .ای موسی من ترا برگزیدم پس به آنچه وحی می شود گوش فرا ده همانا منم اللّه خدایی که معبودی شایسته پرستش جز من نیست پس مرا بپرست و نماز را برای یاد من به پا دار.

برترین عبادت انسان

به اعتراف روان شناسان و جامعه شناسان عشق پَرستش و مِیل به نیایِش یک نیاز فِطری و یکی از غَرائز عالی انسانی است به گواهی موَّرخان عِبادت در همه ملل واقوام متمدّن جهان وجود داشته و هر یک به شِکلی این خواسته درونی را در زندگی پیاده کرده اند. حتّی گاهی سَراب را آب پنداشته اند. وجود مَعابِد گوناگون - که بهترین میراث فرهنگی هر کشور را تشکیل می دهد - گواه گویا بر این واقعیّت بوده و هست متاسّفانه در دوره جاهلیت قرن بیستم ما هنوز با بُت پرستی ستاره گاو و حتی شیطان و یزید پرستان ناآگاه در شَرق و غَرب عالَم روبه رو هستیم ولی قرآن کریم سرلوحه برنامه همه پیامبران را دعوت به پرستش مَعبود حقیقی یعنی آفریدگار هستی و کنارزدن مَعبودهای ساختگی و بر حَذَر داشتن از کُرنِش در برابر بُت های بی جان و جاندار ومبارزه با اَربابان زَر و تَزویر می داند. آن جا که خداوند می فرماید: (وَ لَقَد اَرسَلنا فِی کُل اُمَّه رَسُولاً أَن اعْبُدُوا لّله وَ اجتَنِبُوا الطّاغُوت، فَمِنهُم مَن هَدَی اللّه وَ مِنهُم مَن حَقَّت عَلَیه الضَّلَالَه فَسِیرُوا فِی اْلاَرض فَاْنْظُرُوا کَیف کَان عَاقِبَه اْلمُکَذِّبین) و هر آیینه در هر اُمّتی پیامبری را بر انگیختیم که خدا را بپرستید و از طاغوت دوری کنید، پس برخی از

ایشان از هدایت الهی بهره مند شدند و گروهی بر گمراهی استوارماندند. پس زمین را بپیمایید و بنگرید که سرانجام تکذیب کنندگان پیامبران چگونه بود!نخستین پیام اخرین پیامبر الهی حضرت محمّد (ص) نیز این بود: «قُولُوا لا اِلهِ اِلَّا اللهُ تُفْلِحُوا» بگویید معبودی شایسته پرستش چون الله(حقیقتی که همه کمالات را بی نهایت داراست وجود ندارد. تا رستگار شوید. چنان که امام علی ع) فرمود: «فَبَعَثَ اللهُ مُحَمَّداً صَلَّی اللهُ عَلَیه و الِه بِالحق لِیُخْرِجَ عِبادَه مِن عِبادَه الْاَوثان اِلی عِبادَتِه وَ طاعَه الشَّیْطان اِلی طاعَتِه»؛ خداوند حضرت محمّد (ص) را برانگیخت تا بندگانش را از پرستش بت ها، به بندگی خدا بکشاند و از فرمان برداری از شیطان به اطاعت خدا فراخواند.بنابراین یکی از اهداف مهم بِعثَت پیامبر اسلام دعوت به پرستش خالق یگانه ومُنعِم حَقیقی و مهربان بود. با این که در اَثَر ناآگاهی عدّه ای پرستش الهی را با کارهای ناشایستی همراه کرده اند و در اجرای مراسم عبادت برخی به دور خود می چرخیدند وعده‌ای خوراکی یا حیوان و انسان را می سوزاندند و حتّی گاهی در جاهلّیت صد نفر را باخشونت قربانی بت ها می کردند. به روایت امام رضا(ع) پیامبر(ص) می فرمودند: «اَلصَّلاه قُربان کُل تَقِی»؛ نماز وسیله ای نزدیکی به خدا برای هر پرهیزگار است ان حضرت نماز رابه عنوان نُخستین حکم عبادی و جامع ترین عِبادت اسلامی برای انسان به جای رَقص وآدم کشی جاهلی مراسم تشریفاتی سرگرم کننده سایر مَذاهب و آئین های بشری به جهان بشریت معرّفی نمود و فرمود: «صَلّوُا کَما رَأَیْتُمُونی اُصَلّی همان گونه که من نمازمی گزارم شما نماز گزارید.»و با روش سمعی و بَصَری این عبادت را - که کامل ترین نماز و دارای سه بخش مقدمات طهارت و مُقارنات

اَجزاء و اَفعال خاص ّ) و تَعقیبات اذکار پس از ادای فریضه نماز)می باشد - جایگزین مراسم خَرافی معمول در میان سایر ملّت ها ساخت

نماز نماد دین و نمود دینداری

اشاره

ارزش و جایگاه نماز در جهان بینی توحیدی و دین فِطری اسلام بر هیچ مسلمانی پوشیده نیست زیرا در قرآن کریم ۱۰۵ بار از نماز یاد شده و از مهم ترین سفارشات انبیاء، بارزترین عَمَل عبادی پیامبران و در روایات شیعه و سنّی به عنوان یکی از ارکان بنای اسلام معرّفی شد. نماز اوّلین فریضه الهی است که در اسلام تَشریع و تا آخرین لحظه عمر در هر شرایطی در دریا، زمین هوا، میدان جنگ و حتّی در حال بیماری هر مکلّف باید به هر نحو ممکن این تکلیف الهی را انجام دهد. وُجوب نماز ضَروری دین و مُنکر آن مُرتَدّ و مُستحِق ّمَجازات سخت خواهد بود.در سخنان بنیان گذار اسلام نماز ستون دین پرچم و آرم اسلام سیمای مکتب نور و معراج مؤمن وسیله سنجش اَعمال و کلید بهشت تشبیه گردیده است در بیان امام صادق ع) برترین چیزها شناخته شده است فرمود «ما أَعْلَم ُشَیئاً بَعْدَ الْمَعرِفَه ِ أَفضَل َمِن ٖهذه الصّلوه ِ»؛ بعد از شناختن خدا چیزی را برتر از نماز نمی شناسم » در اخرین لحظات شهادت خود به خویشان فرمود: «اِن َّشَفاعَتَنا لا تَنال مُستَخِفّا بِالصَّلوه ِ.؛ همانا شفاعت ما به کسی که نماز را سَبُک شمارد نمی رسد.»پیامبر اسلام ترک عمدی نماز را کفر می داند و می فرماید: «مَن ترک الصلاه متعمداً فقد کفر»این کار بر خلاف گناهان دیگر، همراه با لذّت و شهوت نیست بلکه ترک نماز سَهل انگاری است و بی اعتنایی به نماز نشانه ضعف ایمان و بی دینی به شُمار

می آید.به خاطر اهمیّت نماز بود که پیامبر (ص) می فرمود: «قُرّه ٔعَینی فِی الصّلوه ؛ نماز نورچشم من است » وامام اول ما علی ع) در حال نماز اولین شـهید محراب شد. فاطمه بانوی نمونه اسلام هم چون پدر، آن قدر نماز خواند، که پاهای مبارکش ورَم نمود. نوردیـدگانش حُسین و زَینب در سخت ترین روزهـای زنـدگی ِخویش در واقعه عـاشورا نمـاز نافله را نیز به فراموشی نسپردند. همه پیشوایان دین از نوادگان او، تا مَهدی مَوعود(عج همه عمر گرانبهای خویش را صرف اِحیا و اِقامه نماز به درگاه بی نیاز کرده اند.پرداختن به احکام و اَسرار فراوان نماز، در اثار گرانبهای عالِمان دینی از کُلینی تاخُمینی – که تنها شـهید اوّل (۷۳۴ – ۷۸۶ ه ق در دو کتـاب «اَلْفیّه و «نَفْلیّه خود بـا الهـام ازحـدیث لِلصّلوه ِاَربَع ٔاَلف ِحَدُودٍ به بیان هزارواجب و سه هزار مستحب پیرامون نمازپرداخته است – که این رویکرد به نماز نشانه جایگاه والای نماز در فرهنگ غنّی ِاسلامی است چنان که صاحب جواهر با اِستناد به رِوایات وارده می نویسد «بَل هی اصل ٔالاسلام وخیرُ العمل و خیرُ موضوع و المیزان و المعیار لسایر اعمال الاَنام فمن و فی بها استوفی أجر الجمیع و قُبِلَت منه کلُّها. فهی حینئـذ للاعمال بل للـدین کالعمود للفُسطاط و لذا کانت اوّل ما یحاسَب به العبـد و یُنظَر فیه من عمله فاذا قُبِلَت منه نظر فی سایر عمله و رُدَّ علیه فلا غَرو لو سَمِّی تارکها من الکافرین بل هو کذالک لو کان له الدّاعی الاستخاف بالدین

حکمت های نماز در کلام حکیم ازلی

اشاره

روشن است که نمـاز به عنوان یـک عبـادت کامـل و جـامع واجب اسـلامی شامل مُقـدِّمات شـرائط اَقوال آموزنـده دینی اَفعال سازنده زندگی

اذکار و تَعقیبات مستحب مبطلات و مکروهات و دارای احکام گسترده می باشد. به همان نسبت حِکمَت ها ورازهای مهم ّ ارزنده ای از سوی خدای حکیم در آن گنجانده شده است که در بیش از یکصد و بیست آیه قران کریم و بیست هزار حدیث امده است که در این مقاله مَجال طرح همه آنها نیست به عنوان مثال مُقدِّمات نماز – که شامل طهارت ِ ثَلاث (غُسل وُضو، تَیّمم ،مسواک زدن اِستنشاق اِباحه مکان و اِزاله نَجاست از بدن و لباس و قِبله و وَقت شناسی و از همه مهم تر نِیَّت می شود – اَفزون بر رُشد علمی و فرهنگی نمازگزار به خاطر وجوب یادگیری مسائل شرعی نماز، به او درس بهداشت ِ تَن و روان و پاک سازی محیط زیست ورعایت حقوق مردم و وحدت و یکپارچگی امّت و نظم و انضباط فردی و اجتماعی واِغتنام فرصت و برنامه ریزی در کارهای روزمرّه زندگی می دهد.مسلماً تک تک ارکان و اجزای نماز نیز دارای حکمت های عرفانی اخلاقی اجتماعی سیاسی اقتصادی و فرهنگی است که اگر بخواهیم به همه آنها بپردازیم مثنوی هفتاد من کاغذ می شود. از این رو با الهام از سخن مولاـ علی ع): «ما لا یُدرِک ُ کُلُّه ُلا یُترَک ُ کُلُّه ُ» تنها به فلسفه و رازهای کلّی نماز به درگاه بی نیاز در کلام محکم حکیم ازلی به شرح اتی اشاره و همین جا با پوزش از قرآنیان آگاه با حافظ عارف هم نوا می شویم آن کس است اهل بشارت که اشارت داند نکته ها هست ولی مَحرم اسرار کجاست

یاد خدا و احیای اصالت انسانی

اشاره

چنانکه می دانیم نماز با توجه و خشوع و حضور قلب نمونه بارزی از ذکر قلبی وزبانی ای است که مسلمانان در اوقات پنجگانه نماز به عنوان

یک وظیفه دینی با آن روبرو می شوند. و قران کریم می فرماید: (اِنَّنی اَنَا اللهُ لا اله اَنَا فَاْعبُدنِی و اَقِمِ الصَّلَوه لِذِکری)همانا من الله هستم معبودی جز من نیست پس مرا پرستش کن و نماز را برای یادآوری من برپا دار!خداوند در این ایه فلسفه اصلی نماز را ذکر یاد کرده است که در فرهنگ اسلام وقران ذِکْرِ الله، ذکر اَسماء الله، ذکر الاء الله، ذکر ایّام الله، و ذکر اولیاء الله بکار رفته است ذکر در لغت یاد آوری معنایی به زبان یا قلب است و منظور از ذکر حضور خدا در دل یا به زبان اوردن نام و صفات پروردگار جهان است یاد خدا در اسلام روح عبادت و توجه دائمی انسان در هر زمان و مکان و حال توصیه قران می باشد. چنان که می فرماید: (یا ایُّها الَّذین اَمَنوا اذْکُرُوا اللهَ ذِکراً کَثیراً) (واذْکُرُوا اللهَ کثیراً لعلَّکم تُفلِحون) پیامبر اسلام نیز فرمود: «اِنَّما فُرِضَت الصَّلوه و اُمِرَ بِالْحَجِ و اُشعِرَت الْمناسک لِاِقامَه ذکرِ اللهِ؛ همانا نماز واجب شده و برای حج دستور رسیده و به مراسم عبادی آگاهی داده شده تا یاد خدا در میان خلق پایدار ماند.»بنابراین در فرهنگ اسلامی یاد خدا بهترین سرمایه زندگی آدمی است که روح انسان تشنه محبّت و اُنس با خالق حَقیقی را سیراب و تغذیه و پیوند روح آدمی را با روح هستی بخش مستحکم می نماید. بشر را از خود فراموشی و از خود باختگی و سرگردانی نجات می دهد. به همین دلیل در قران و روایات موانع یاد خدا و اَسباب غفلت و نِسیان لهو(سرگرمی ، اِعراض روگردانی که خطرناک ترین چهره فراموشی خداست به مسلمانان گوشزد

شده تا از آن برحذر باشند، که شیطان دوستان نا صالح شیطان صفت سرمایه و فرزندان اشتغال به تجارت و شغل زدگی و ارزوی دراز، از جمله انهاست که گاهی نه تنها دلبستگی به آنها بلکه خواستن عامل بازگشتن از یاد خدا در زندگی فرد، یا جامعه می شود. حال اگر این عوامل ویران گر شخصیّت و هویّت انسانی نقش باز دارنده خود را ایفا نماید،باید شاهد مرگ ارزش ها و اصالت های انسانی بود.چرا که فراموشی خدا همان بیگانگی از خود حقیقی و وابستگی به خود طبیعی است بی تفاوتی ها، هرزه گری ها، بی دادگری ها، و پوچ گرائی ها، و لاأُبالی گری ها را به ارمغان می آورد. چه اگر انسان بر سر سفره عالَم نشست ونمک خورد و نمکدان شکست وولی ِ نعمت خود را نادیده گرفت تیشه به ریشه خود می زند و سند بیچارگی خود را امضا می نماید. و به عذاب الهی گرفتار می شود: (و لا تَکونُوا کَالَّذِین َ نَسُوا اللهَ فَأَنسَیهُم أَنفُسَهُم)اگر کسی به بیچارگی غفلت و بی خبری از خود، و فراموشی پیوند خویش با خدای جهان دچار شود؛ از افتخار انسانیّت محروم و به مرز حیوانیّت تنزُّل مینماید. (لَهم قُلُوب لا یَفْقَهون َ بِهَا و لَهم أَعیُن لایُبصِرون َ بِها لهم أَذَان لا یَسمَعون َ بها اُولئک َ کَالْاَنعام ِ بَل هُم اَضَل ُّاُولئک َ هُم الْغافِلون َ) ایشان دل دارند و با ان دین را عمیق نمی فهمند و دیدگانی دارند که با آنها نمی بینند و گوش هایی دارند که با آنها نمی شنوند. این گروه چون چهارپایانند، بلکه گمراه ترند و اینان همان غافلان و بی خبرانند.در این باره چه زیبا نوشته اند، مقام معظم رهبری «دین ضمن آنکه هدف و جهت و ره و وسیله را مشخص می کند،

توش و توان لازم برای پیمودن راه را نیز به انسان می بخشد و مهم ترین محموله کوله بار راهپیمایان این راه توشه ی «یاد خدا»است روحیه طلب و امید و اطمینان که بالهای نیرومند برای پروازند، فراورده و بهره یاد خدا می باشد.یاد خدا از طرفی هدف را که همانا پیوستن به او - یعنی به بی نهایت خوبی و کمال - است همواره در مدّ نظر قرار می دهد و مانع از گم کردن جهت گیری ها می شود و راهپیما را درباره راه و وسیله حسّاس و هوشیار می دارد. از طرفی بدو قوّت قلب و نشاط و اطمینان می بخشد و او را از سرخوردگی و فریفتگی به پدیدهای مشغول ساز یا بیم از ناهنجاری ها و ناهمواری ها محافظت می کند.جامعه اسلام و هر گروه و فرد مسلمانان در صورتی می تواند در راهی که اسلام ارائه داده و همه پیامبران به آن دعوت کرده اند به استواری بی توقف و برگشت قدم بردارد، که خدا را فراموش نکند!»

پیروزی بر مشکلات و شکیبایی

اشاره

بدون تردید زندگی انسان در هر زمان دارای نشیب و فراز، و یا اقبال و اِدبار است وهر شخصی با حوادث ناخوشایند و مشکلات زندگی روبه رو می شود. فردی موفق خواهد بود، که با آغوش باز در برابر این ناملایمات خود را نبازد و با آنها دست و پنجه نرم کند که گفته اند:اندر بلای سخت پدید اید فرّ و بزرگواری و سالاری برای چیرگی بر مشکلات و ناگواری ها دو پایه اساسی لازم است یکی درونی و آن ورزیدگی خاص ّانسان در مقابله با سختی ها و ناکامی ها است و دیگر برونی که داشتن تکیه گاه نیرومندی است که بتواند هر ان از او مدد گیرد و به کمک او

بر مشکلات فایق آید.به خاطر همین است که قران می فرماید: (و اْستَعینُوا بِالصَّبرِ و الصَّلوه ِ, و اِنَّها لَکَبیرَه ٌاِلاَّ علی الخاشِعین ٍ) از روزه و نماز کمک گیرید همانا نماز جز برای خاشعان گران است که خداوند منّان در آیه شریفه به انسان مؤمن اموزش می دهد: با گرفتن روزه و تَرک مُبطلات آن روحیه مقاومت را در برابر ناملایمات در خود تقویت نماید، و به وسیله نماز با برقراری ارتباط با قدرت لایزال الهی و استمداد از خدای مهربان روحیّه خود را تقویت و به حل ّمشکلات همّت نماید.به خاطر همین است که در روایات توصیه شده است به هنگام هجوم هَم ّو غم ومشکلات وضو بگیرید و به مسجد بروید، و نماز بخوانید و دعا کنید. به نقل امام علی ع)پیامبر(ص) هر گاه که غم و اندوهی به او روی می اورد می فرمود: «أَرِحْنا یا بَلال ای بلال با أذان و اعلام نماز، ما را آسوده نما.»بدون شک توجّه به نماز و راز و نیاز به درگاه بی نیاز، و برقراری ارتباط با خدا به عنوان تکیه گاه مطمئنّی برای جذب امدادهای غَیبی نیروی معنوی تازه ای در انسان ایجاد و او را برای پایداری در برابر ناهمواری ها آماده می سازد. و استعانت از صبر و صلاه برای تحمل مشکلات و پیروزی بر امیال و شهوات و هوس های نفسانی برای کسانی ممکن است که اعتقاد به مبدأ و معاد و کیفر و پاداش اخروی دارند و گرنه افراد بی ایمان در کشاکش زندگی بی پناه خواهند ماند. به همین جهت است که در پایان ایه می فرماید: این کار جز برای کسانی که در برابر خداوند، با توجه کامل به نماز

می ایستند، مشکل و سنگین است به همین جهت در اسلام نمازهای مستحبی و نافله فراوانی جهت براوردن نیازها ورفع گرفتاری های مادّی و معنوی زندگی معرفی شده که شرط اصلی براوردن حاجات اعتقاد و ایمان کامل متقاضی و مشروع و مصلحت امیز بودن حاجات برای مؤمن است

یادآوری

تأثیر انکارناپذیر نماز در رفع نگرانی ها و دلهره های روانی واقعیتی است که مورد تأیید صاحب نظران قرار گرفته است که به نمونه هائی از آن اشاره می شود. دکترآلِکسیس کارِل می نویسد: نماز به آدمی نیرویی برای تحمّل غم ها و مصائب می بخشد،انسان را امیدوار می سازد و قدرت ایستادگی و مقاومت در برابر حوادث می دهد. گاندی پیشوای مصلح هند در جریان مبارزه با استعمار و تحمّل رنج ها با کمک نماز، تجدید نیرو کرده و می گفت اگر کمک نماز نبود، خیلی پیش از این باید دیوانه می شدم دیل کارِنْگی می نویسد: هر وقت همه توان خود را در برابر ناملایمات به کار بردیم و تمام راه حل ها را آزمودیم و نتیجه دلخواه به دستمان نیامد، در حالی که امواج سهمگین یأس و نومیدی قلب و روحمان را می آزارد. آنگاه دست نیاز به نماز و به سوی خدا دراز کرده و از او یاری می خواهیم راستی چرا ما قبل از این که دچار ناامیدی بشویم چنین کاری نمی کنیم و چراهر روز با خواندن نماز و نیایش به درگاه خدا از او یاری نمی خواهیم ! ژاک دِمیش قهرمان سنگین وزن بُکس جهان می گوید: هر شب قبل از اینکه به بستر برود حتماً نماز و دعا می خواند. گر چه برخی از اشخاص برای برطرف کردن مشکلات یا فرار از این مصائب و سختی ها خود را به خواندن کتاب داستان

مشغول می کننـد، یا به پارک و مسافرت می رونـد و یا خود را به بازی های ساده و تفریحات سالم سـر گرم می سازند. و یا با کسی که به حرف های او گوش می دهد، درد دل می کنند، تا از فشارهای روانی آنان کاسته شود و ای چه بسا که از دیدگاه روانشـناسان این فعالیت ها در کاهش اضـطراب مؤثر و این کارها نتیجه مثبت داشـته باشـد. امّا مردان خـدا از ناملایمات دنیا به اسباب دنیوی روی نمی آورند. بلکه به خدا، به نماز، نیایش با او رو می کنند که کارسازتر است

پیشگیری از گناه و تباهی

در میـان هر ملت برای پیشـگیری از تخلّفات و کجروی ها و مفاسـد اجتماعی و جنایت ها و جرایم فردی راهی پیش بینی شـده است که نیاز به هزینه سنگینی دارد. ولی اسلام علاوه بر ارشاد و اجرای قوانین کیفری حدود، تعزیرات قِصاص و دِیات با وضع عبـاداتی نظیر روزه و نمـاز و یـادآوری خـدا و معـاد انسان فراموش کار را از پَیروی هوس ها وارتکاب گناه باز می دارد. قرآن کریم انگیزه اصـلی عبـادات امّت اسـلامی را بـا تعـبیر مکررّ(لَعَلَّکُم تَتَّقُون) رسـیدن به تقوا و روحیه خدامـداری در زنـدگی و دوری از گناه معرّفی می نمایـد. اسـلام می کوشد تا در سایه تقویت ایمان و تقوا، عوامل اصـلی وادارنده به گناه وتخلف یعنی شهوت غَضب غرائز، امیال و احساسات و عواطف تعـدیل نشـده آدمی را ازراه تعلیم تلقین تـذکُّر کنترل نماید. تجربه نشان می دهـد که نمازهای یومیّه یکی ازبهترین وسائل پیشـگیری از گناه و تأمین أمنیت به حساب می آید. چنان که در قرآن مجید می خوانیم (و أَقِمِ الصَّلوه َ تَنْهَی عَنِ الفَحشاءِ و المُنکَرِ و لَذِکرُ اللهِ اَکبَرُ و اللهُ یَعلَم ُمَاتَصنَعُون ونماز را به پا

دار، زیرا نماز از فحشا(گناهان بزرگ و پنهانی ِ ناشی از شهوت ومنکر (گناهان بزرگ آشکار ناشی از غضب باز می دارد، البتّه یاد خدا بزرگ تر از نماز است و خدا به آن چه می کنید داناست آری نماز گزار واقعی که به نماز می ایستد و با تکبیر مکررّ خود خدا را از هر چه هست برتر و بالاتر می شمارد و به یاد نعمت های فراوان او سپاس و حمد او می کند و او را به رحمان و رحیم بودن می ستاید، او را مالک روز جزا معرّفی می کند، ضمن اعتراف به بندگی تنها از او یاری می جوید، پیمودن راه راست را از او طلب می کند، از راه و روش مغضوبین و گمراهان به او پناه می برد، برای خدا به رُکوع خَم و برای سجده درپیشگاه او به خاک می افتد، غرق در عظمت او می شود، قهراً در اثر قرائت ِ این أذکار آموزنده انگیزه انحراف و گناه در چنین شخصی به نابودی کشانده می شود. بدون شک ازاین راز و نیاز، در روح و قلب چنین انسانی از راه تلقین و تکرار و تمرین جنبشی به سوی حق ّو جهشی به سوی پاکی ها ایجاد می شود و این امواج معنویّت که به برکت گفتگوی رویاروی با خدا حاضر و ناظر بر اعمال عِباد، پدید می آید، همانند سدّ پولادینی مانع وقوع گناه در جامعه می شود. با توجه به ممنوعیّت استفاده از مکان و لباس غصبی و هر گونه معصیت و تخلّف در حال نماز، ترجیحاً از عادت زشت تجاوز به حقوق دیگران دست می کشد. بدیهی است که هر چه نماز از شرایط کمال و روح عبادت (یاد خدا)که در آیه از خود نماز برتر شناخته

شـده بیش تر برخوردار باشـد، اثربیش تری در پیشـگیری از گناه خواهـد داشت گاه در فردی نماز نهی کلی ّو جامع و در فرد دیگری نهی جزئی و محدود، ازفحشاء و منکر می نماید. ولی ممکن نیست کسی نماز بخواند وَلَوْ صوری و هیچ گونه اثری در او نبخشـد. چه اگر افراد نمازگزار را احیاناً گنه کار می یابیم اگر نماز نخواننـد، مسلّماً آلوده تر خواهنـد شـد. چون نماز رابطه شخص با خداست و هر قَدَر که این اعتماد عمیق تر ومحکم تر باشد، شخص به خدا نزدیک تر و از گناه دورتر می گردد.

فلاح یا رستگاری و آزادگی

مهم ترین آرمـان هـای بشـر آزادگی است آزاد مردان جهان زنـدگی را به خاطر آزادی دوست دارنـد. از این رو مولا علی ع) نیز، فرمود: «لا تَكُن عَبـدَ غَيْرِك قَد جَعَلَك اللّهُ حرّاً» بنده دیگری مباش که خدا تو را آزاد آفریده است » در بینش قرآن تنها راه دست یابی بشـر به آزادگی واقعی ایمان و توجّه کامل به خـدا در هنگام نماز است و می فرماید:(قدْ اَفلَح المُؤمِنون الَّذِین هم فِی صَلاتِهِم خاشِعون) به راستی که مؤمنـان رسـتگارند،آنـانکه در نمازشـان خشوع می ورزنـد. در این آیه اوّلین نشـانه مؤمنان اقامه نماز با خشوع وتوجه کامل به خدا معرفی شده است زیرا خشوع به معنای حالت فروتنی و ادب روحی وجسمی در برابر بزرگی است که شـخص مجذوب جلال و شـکوه خدا شود. در حال نماز خود را مانند ذره‌ای بی مقدار در برابر حقیقت بی نهایت و قطره ای در برابر اقیانوس بیکران رحمت و قدرت و حکمت پروردگار داند. به گونه ای که همه چیز فراموش کند و چنان از خود غافل بماند که جز خدا را نبیند، چنین انسانی می تواند به فلاح – که

در اصـل به معنـای بریـدن و شـکافتن است و در فارسـی به رسـتگاری از رَسـتن به معنـای آزاد و رها شـدن یا رُسـتن به معنای روئیـدن ترجمه می شود – برسـد. در فرهنگ اسـلام به هر نوع پیروزی ورسـیدن به مقصد و کامیابی اطلاق شده است فَلاح را نتیجه یاد فراوان خدا قرار داده وفرمود: (و اذْکُروا اللهَ کَثیراً لَعَلَّکُم تُفلِحوُن در منطق قرآن پرسـتش و کرنش نسبت به هر کس و هر چیز، جز برای خـدا، از خود بیگـانه شـدن وابسـتگی و دل سپردن به هر چیز،بنـدگی و اسارت واقعی به حساب می آیـد. به همین دلیل عبادت جز برای خدا حرام وممنوع است و تنها در پرتو سـتایش و پرستش خداست که انسان با هدایت و امدادهای غیبی الهی یارای مقاومت در برابر قدرت های اهریمنی و آزادی از هر نوع بندگی دست می یابد. «مُفلِحوُن ، کسانی هستند که موانع را از مسـیر بر میدارنـد، راه خود را به سوی مقصد نهایی یعنی کمال و سـعادت و کامیابی و پیروزی در دنیا و آخرت می شکافد، پیش می رود و در سایه ایمان و نماز و نیایش به پیشگاه خدای بی نیاز آزاد وسربلند زندگی می کنند و در آخرت نیز به برکت همین نمـاز خاشـعانه و عاشـقانه به رضوان الهی در جواررحمت حق» و در بحبوحه بهشت جاودان در کنار پاکان در کمال عزّت و سربلندی به سرخواهند برد.

اغتنام فرصت یا بهره وری

(و ابتغ ِفِیما أَتَیک ٰاللهُ الـدارَ الأخره ٰو لا تَنْس ٰنَصیبَک ٰمن ٰالـدُّنیا و أحسَن ٰکما أَحسَن ٰاللهُ اِلیک ٰ) و در آنچه خدا به تو داد سرای دیگر را بجوی جستجو کن و بهره ات را از دنیا فراموش مکن و

همـان گونه که خـدا در حقّ تو نیکی کرد نیکی کن مخاطب مسـتقیم این آیه پول پرست ِخودخواه ِبنی اسـرائیل یعنی قارون است که در کنار فرعون مظهر زور و سامری سـمبُل تزویر و فریب به عنوان زر پرستی با حضـرت موسـی مقابله می کردند، که این پسـر عمو، یـا پسـر.خاله حضـرت موسـی ع) در آغاز از مؤمنان بود، که دنیا پرستی او را به کفر کشانـد وعلیه آن حضـرت توطئه کرد و سرانجام زمین او و گنج هایش را بلعید که داستان این ثروتمند مغرور و سرنوشت عبرت انگیز او در طیّ ۷ آیه از سوره قصـص آمده است درضـمن این سه توصـیه حقایق درخشانی نهفته است در احکام نماز، وقت شناسی یکی ازمقدّمات و پیشاهنـگ هـای نمـاز معرّفی و فُقَهـا در کتب فقهی برای نمازهـای یومیّه دقیقا سه زمان و وقت اَدا را مشـخص فرموده انـد، که عبارتنـد از وقت فضـیلت مشترك و مختصّ که اوقات فضـیلت در نماز صـبح از اول سپیده صـبح تا پدیداری سـرخی مشـرقی است و درنماز ظهر و عصـر تا رسیدن سایه شاخص برابر اندازه خود است و در نماز مغرب تا از بین رفتن سرخی مغربی شفق و وقت فضـیلت عشا از اول ذهاب حمره مغربیّه تا نیمه شب می باشد و نیمه شب دیگر قضا خواهد شد. در روایات ما بر نماز اوّل وقت تأکیـد شـده چنان که پیامبر(ص) در پاسخ این سؤال که برترین اعمال چیست فرمود: «الصَّلوه ُلِاَوَّل ِوَقتِها» علی ع) نیز در نـامه ای به محمـد بن ابی بکر فرمانـدار مصـر نوشت «اِرتَقِب وقت َالصَّلوه ِفَصَـلِّها لِوَقتِهـا و لا ـ تَجعَل قَبلَه ُو لا تُؤَخِّرْها لِشُـغل ٍ؛ مراقب اوقات تعیین شده نمازهایت

باش و در وقت فضیلت و مقرّر آن را به جای آر. به خاطر بی کاری پیش از وقت آن و اشتغال به کاری انجام آن را از وقتش تأخیر مینداز.» امام صادق ع) نیز می فرماید:«اِمتَحِنُوا شیعَتَنا عِندَ مَواقیت ِ الصَّلاه ِ کیف َ مُحافَظَتُه ُ علیها؛ پیروان ما را با نماز اول وقت بیازمایید که چگونه بر آن محافظت می نماییم »حضرت رضا(ع) نیز به ابراهیم بن موسی حتی در بین راه فرمود: «غَفَرَ اللهُ لک َ لا ـ تُؤخِّرون َ صلاه َ عن اوَّل ِ وقتها الی اخرِ وقتها من غیرِ علَّه ٍ علیک َ ابداً باوَّل ِ الوقت ؛ خدا ترا بیامرزد هیچ نمازی را بدون علت از اول وقتش به تأخیر مینداز. بر تو باد به نماز اول وقت »حتی در روایتی از نماز اول وقت تعبیر به رضوان ُ اللهِ و نماز آخر وقت تعبیر به غفران ُ اللهِ(عفوُ اللهُ) شده چنان که امام صادق ع) فرمود: «اِنَّما جُعِل َ آخرَ الوقت َ لَلمریض ِ و المعتَل ِ و لمن له عذرٌ و اوَّل ُ الوقت ِ رضوان ُ اللهِ و اخرُ الوقت ِ عَفوُ اللهِ، و العفوُ لا یکون ُ اِلَّامِن تقصیرٍ، و اِن َ الرَّجُل َ لِیُصلّی فی غیرِ الوقت ِ، و اِن َ ثواب َ مافاتَه ُ من الوقت ِ خیرٌ له ُ من أهلِه ِ و مالِه ِ.» این همه تاکید بر أدای نماز در اوّلین فرصت و خود داری از تأخیر وقت نمازهمان موضوع بهره وری است استفاده صحیح از وقت و عمر برای زندگی بهتر و متعالی تر است که در اخلاق اسلامی از آن به اغتنام ِ فَرصَت «تعبیر می شده است اوّلین درس نماز این است و هدر دادن سرمایه گرانبهای عمر و فرصت های طلایی ای که چون ابر به طور نامحسوس درگذر است چنان که امام علی (ع) فرمود: «اَلفُرصَه ُ تَمُرُّ مَرَّ السَّحاب

فَانتَهِزُوا فُرَص ِالخیرِ» خسارت بزرگی است که به هیچ وجه قابل جبران نیست و اگر عاقلانه از آنها بهره برداری نشود، جز پشیمانی و اندوه چیزی عاید انسان در دنیا و آخرت نخواهد شد. چنان که حضرت علی (ع) می فرماید: «اِذا اَمکَنت ِالفُرصه ُ فَانتَهِزوا فَاِن َاِضاعَه ِالفُرصَه ِغُصَّه ُ» وقتی فرصتی برایت پیش آید. آن را غنیمت شمار چرا، که از دست دادن فرصت ها باعث غصّه و اندوه می شود. سعدی با الهام از این احادیث می گوید:بودم جوان که گفت مرا پیرِ اُستاد فرصت غنیمت است نباید ز دست دادو نیز مولا می فرماید:ما فت ِمَضی و ما سَیَأتیک ِفَأَین قُم فَاغتَنِم ِالفُرصَه ِبین ِالعَدَمَین ِکه سعدی سروده است سعدیا دی رفت و فردا هم چنان موجود نیست در میان این و آن فرصت شمار امروز راپیامبر(ص) در وصایای خویش به اباذر فرمود: «یا اباذرُ اِغتَنِم خَمساً قبل ِخمس ٍ: شبابک ِقبل ِهِرَمِک ِو صِحَّتَک ِقبل ِسُقمِک ِو غِناک ِقبل ِفقرِک ِو فَراغَک ِقبل ِشغلِک ِوحَیاتَک ِقبل ِمَوتِک ُ» ای اباذر پنج چیز را پیش از پنج چیز غنیمت دان جوانی ترا پیش ازپیری سلامتیت را قبل از بیماری دارائیت را پیش از تنگ دستی فراغت و بیکاری پیش از گرفتاری زندگی ات را پیش از مرگ »به این ترتیب پیامبر اسلام پنج نعمت بزرگ را هشدار می دهد، که باید از این موهبت های الهی به موقع بهره برداری شود تا از دست نرود و در راه پیشرفت خود وجامعه از اینها استفاده گردد مبادا که با سوء استفاده از اعتقاد به توکُّل و تقدیر الهی از تلاش و کوشش به خاطر کسالت و تنبلی و یأس و نومیدی که مهم ترین عامل عدم استفاده

از فرصتها است برای تأمین آینده باز ایستیم و از ثروت عمر و جوانی خود بهره نگیریم حتی در روایات ما تسویف ٍ از اِلقائات شیطانی یعنی کار امروز به فردا افکندن مورد نکوهش قرار گرفته است امام باقر(ع) فرمود: «اِیَّاکَ وَ التَّسویفَ فَاِنَّهُ بحرٌ یُغرَقُ فیه الهَلکی » شاعر می گوید«خار در دیده فرصت مفکن »و هیچ گاه به فرموده قرآن (و لا تَیئَسُوا مِن رَوحِ اللهِ) و(لا تَقنَطوُا مِن رَحمَهِ اللهِ) از این رو مسلمانان را نشاید کار امروز به فردا افکند از خود مأیوس شود.بلکه در سایه نمازهای پنجگانه روح امید را در خود بیافزائید و بکار مفید روزمره خود با استفاده از فرصت ها بپردازیم که سعدی شیرین سخن می گوید: جوانا ره طاعت امروز گیر که فردا جوانی نیاید ز پیر

فلسفه نماز از دیدگاه برگزیدگان

پیامبر اسلام که نخستین نمازگزار کامل بود، در سفر معنوی معراج حقیقت و روح نماز به او ارائه شده بود وقتی از اسرار و حکمت های نماز از حضرتش می پرسند با چهره بازبالبداهه بیست و شش راز و رمز وجوب نماز را برای نمازگزار می فرماید: «الصَّلوهُ مِن شرایعِ الدّینِ، و فیها مَرضاتُ الرَّبِّ و هیَ منهاجُ الْانبیاءِ، و لِلمُصلّی حُبُّ الملائکهِ، وهدیً وایمانٌ و نُورُ الْمَعرِفِ، و بَرَکهٌ فی الّرزقِ، و راحَهٌ لِلبَدَنِ، و کراههُ الشَّیطانِ،وسَلاحٌ علی لکافرِ، و اجابهٌ لِلدُّعا، و قَبولٌ لِلَاعمالِ و زادُ المُؤمِنِ مِنَ الدُّنیا الی الاٰخرَهِ،وشَفیعٌ بینهُ و بینَ المَلَکِ المَوتِ، و أُنسٌ فی القبرِ، و فراشٌ تحتَ جنبهِ، و جوابٌ لِمنکَرٍ ونکیرٍ، و تکونُ صلاهُ العبدِ عندَ المحشرِ تاجاً علی رأسهِ، و نُواًعلی بدنهِ، و ستراً بینهُ وبینَ النّار، و جوازاً علی الصِّراطِ، و مفتاحاً لِلجنَّهِ، و مُهُوراً لِلحُور العینِ، و

ثمناً لِلجنَّه بِالصَّلوه ِ یبلغ ُالعبـدُ الی الدَّرجه ِ العُلی لِاَن َالصَّلوه َ تسبیح ٌ و تهلیل ٌ و تحمیدٌ، و تکبیرٌ،وتمجیدٌ، و تقدیس ٌ و قول ٌ و دعوه ٌ؛ضـمره بن حبیب می گویـد از پیـامبر(ص) در رابطه بـا نماز پرسـش شـد، حضـرت درپاسـخ خواص و فوایـد دنیوی و اخروی نمـاز را چنین بیـان فرمود:نماز از احکام دین است که این اسـرار را در بر دارد: ۱ – رضا و خرسندی پروردگار۲ – راه پیامبران به سوی خدا۳ – محبوبیت نزد فرشتگان ۴ – وسیله رهنمایی به حق ۵ – سرمایه ایمان ۶ – روشنایی برای شناخت خدا ۷ – افزایش روزی ۸ – آسایش بدن ۹ – ناخرسندی و آزار شیطان ۱۰ – سلاح برای نبرد با کافران ۱۱ – اجابت دعا و نیایش ۱۲ – پذیرش اعمال عبادی ۱۳ – توشه مؤمن از دنیـا برای آخرت ۱۴ – واسـطه میان نمازگزار و فرشته مرگ ۱۵ – همدم عالم قبر ۱۶ – فرش بستر آرامگاه ۱۷ – پاسخ بازجویی نکیر و منکر ۱۸ – تاج افتخار بر سر ۱۹ – نورانیت چهره ۲۰ – پوشاک بدن ۲۱ – مانع میان بنـده و آتش جهنم ۲۲ – پروانه گذر از صـراط ۲۳ – کلیـد ورود به بهشت ۲۴ – کابین سـیه چشمان ِ بهشتی ۲۵ – بهای بهشت موعود ۲۶ – وسیله عروج به مرتبه بالای بهشتی زیرا نماز مجموعه ای از تسبیح سبحان َاللهِ گفتن و تهلیل لا اله َ اِلَّا اللهُ گفتن وتمجیـد و بزرگ داشت و تقـدیس و تنزیه خـدا از عیب و کـاستی است و گفتـار حق و فراخـوانی بسوی درسـتی و خوبی ها است »حضرت علی ع) نیز در سخنانی که پیرامون حکمت های احکام فرموده اند، برجسته ترین

فلسفه نماز را کِبر زُدایی می داند، و می فرماید: «وَالصَّلوه َتَنْزِیْهاً عَن اِلْکِبْرِ» خداوند حکیم نماز را برای پاک سازی انسان از بیماری کبر و خود برتر بینی مقرّرفرموده است حضرت علی بن موسی الرضا(ع) از جمله نمازگزاران واقعی بود و هر شب همانند جدّش امیر المؤمنین هزار رکعت نافله می گزارد. وی در بیان علّت وجوب نماز در اسلام می فرماید: «اِن َعِلَّه َالصَّلوه ِ أنَّها اِقرارٌ بالرُّبوبیه ِ لِلهِ عزَّوجل َو حلع ُالاَندادِ و قیام ٌبین َیدی اِلجَبّارِ جل َجلاله ُبالذُّل ِو الْمسکنه ِو الخُضُوع ِو الِاعتراف ِو الطَّلَب ِلِلاقالَه ِمن ٍسالف اِلذُّنوب ِو وضع ِالوجه ِعلی الارض ِکل َیوم ٍاعظاماًعزَّجل َو اَن یَکون َذاکراً غیرَ ناس ٍو لابطرٍ. ویکون َخاشعاً متذَّلِلاً راغباً طالباً لِلزِّیاده ِفی ِالدّین و الدُّنیا مع ما فیه ِمن َالایجاب ِوالْمُداوَمَه ِعلی ذکرِ اللهِ عزَّوجل َبالَّلیل ِو النَّهارِ لعلَّا ینسی َالعبدُ سیِّده ُو مدَبِّره ُو خالِقَه ُفیبطِرَ و یَطغی و یکون َفی ذکره ِلِرَبِّه ِو قیامه ِبین َیدیه ِزجراً له ُعن المَعاصی و ما نِعالَه ُعن ٍأنواع ِالفَسادِ؛اما علّت این که نماز بر مردم واجب شد این است که نماز گزار به پروردگاری خداوند بزرگ و شکست ناپذیر اعتراف می کند، هر گونه شرکی را از ساحت قدس او رها وبدور می سازد و در پیشگاه خداوند جبَّار و با شکوه با حالت خواری و بی چارگی و فروتنی واقرار به زبونی خویش می ایستد و چشم پوشی از گناهان گذشته خویش را از حضرت حق ّمی خواهد، و هر روز صورت بر زمین می گذارد، تا خدای عزّوجل را تعظیم نماید، و همواره به یاد او باشد، و آنی او را فراموش نکند تا سرکشی بنماید.تا این که حالت

دل شکستگی و خود کمی بینی و رغبت به او را از دست نداده وخواستار افزایش دین و دنیای خود باشد. افزون بر اینها نماز پاسخ گویی به خدا و استمرارو ادامه یاد او در تمام شبانه روز است تا مگر بنده سرور و اداره کننده امور، و آفریدگار خود را فراموش نکند، که نتیجه فراموشی خدا ناسپاسی و گردنکشی است ولی یاد خدا و به نماز ایستادن در پیشگاه او بنده را از همه گناهان باز می دارد، و از هر گونه فساد و تباهی جلوگیری می کند.بدیهی است احادیث یاد شده نمونه گزیده ای است از کلمات برگزیدگان خدا وقطره ای است از دریا. و تشنگان ِوادی معرفت را به منابع حدیثی از جمله ج ۳ وسائل الشیعه شیخ حرّ عاملی و ج ۸۲ بحار الانوار علامه مجلسی و دیگر کتب روایی و فقهی ارجاع می دهیم

عاشورا روز تبلور نماز عاشقانه

نماز در اسلام اگر چه یک عبادت فردی و وسیله پیوند معنوی عبد با معبود واقعی است که نه تنها هر مسلمان در هر شرایطی باید در اَدای این وظیفه شرعی تلاش نماید.بلکه باید در اِحیا و اِقامه این فریضه دینی در جامعه اسلامی همّت گمارد.چنان که در قرآن کریم بیش از چهل بار از اِقامه نماز و به پاداشتن آن سخن به میان آمده (أَقیمُوا الصَّلَوه یازده بار، (أَقامُوا الصَّلوه نُه بار، (أقِم ِالصَّلَوه پنج بار(یُقیمون َالصَّلَوه َ) شش بار و... در زیارت نامه امامان به ویژه حضرت سیّد الشُّهداء نیز می خوانیم «أَشهدُ اَنَّک َقد أَقَمت َالصَّلوه َ...» و یکی از امتیازهای این بزرگان را اقامه نماز می دانیم حضرت ابی عبد الله الحسین ع) به فرموده امام چهارم نه تنها در تمام عمر

شبانه روز هزار رکعت نماز خواند بلکه در شب و روز عاشورا یعنی در سخت ترین شرایط از اقامه نماز آن هم به جماعت کوتاهی نفرمود و حتی حکمت درخواست مهلت یک شبه از دشمن زبون را عشق به نماز معرفی و خطاب به برادرش ابوالفضل ع) فرمود:«تَدْفَعْهُم عنَّا العَشِیَّه ـ لَعَّلنا نُصَـلّی لِربِّنا اَللَّیله ـ و ندعُوه ُو نستغفره ُفَهُوَ یعلم ُأنّی قد کنت ُأُحِب ُّالصَّلوه ـ له ُو کثره ُالـدُّعاءِ و الاِستِغفارِ؛آنها را امشب از جنگ باز دار، باشد که امشب را در پیشگاه پروردگارمان به نماز ونیایش و طلب آمرزش بایستیم که خدا می داند من همواره نماز، دعا، و استغفار را دوست داشته ام »امام (ع) در این عبارات خود را عاشق نماز خوانده و این درسی است که نماز گزار واقعی نه تنها باید نمازخوان باشد، بلکه همیشه باید دوستدار نماز و مروّج فرهنگ نماز در جامعه انسانی باشد.سنگ های دشمن دون از هر سو امام را احاطه کرده بود و از سوی دیگر تشنگی و داغ عزیزان بر او فشار می آورد و گریه و شیون زنان و کودکان دل سوخته حرم پیامبر دلش را می آزرد. همانند پدرش علی در لیله ُالحریر و میدان نبرد صفّین در گیراگیر خون و آتش جنگ و در شرایط بحرانی و بسیار خطرناک با یاران خود به نماز جماعت ایستاد و با این نماز عارفانه و عاشقانه خویش از سرزمین گرم و سوزان نینوا به همگان پیام اقامه نماز دراوّلین وقت آن آن هم به جماعت داد.حضرت ابی عبد الله در آن روز تاریخی و حماسه ساز، چنان نمازی خواند که هیچ کس پیش از او و بعد از او توفیق انجام چنین

عبادت جامع و کاملی را نیافت زیرا امام حسین ع) در ظهر عاشورا تمام ابعاد، اسرار، افعال و اقسام یک پرستش مخلصانه و نماز عاشقانه را در زیباترین کامل ترین نوع آن در پیش دیدگان دوست و دشمن به نمایش گذاشت نماز خاصّی که با خون دل وضو گرفت و با تربت پاک کربلا تیمّم نمود و بامداد آن روز در عین بی آبی - به گزارش علامه مجلسی - غسل شهادت کرده بود و همه جلوه های پرستش اعم ّاز عبادت ظاهری و باطنی بدنی و قلبی مادّی معنوی فردی و گروهی درآن نماز تبلور یافته بود.پس از پایان نماز خوف ویژه اوّلین شهید راه نماز در جبهه کربلا، سعید بن عبد الله حنفی را در آغوش گرفت که به امام روح نماز می گفت اَوْفَیت َأنت َ أَمامی فِی الْجَنَّه ِ؛ آری تو در بهشت پیش روی من هستی »به تعبیر اهل معنا دو سه ساعت دیگر، برای امام همام نماز دیگری پیش آمد که تکبیره ُالاحرام قیام قرائت رکوع سجود، تشهّد و سلام ویژه ای داشت تکبیر آن را با فرو افتادن از ذوالجناح سر داد، و قیام را به هنگام هجوم دشمن ِدون به خیام حرم رکوع آن زمانی بود که تیری به قلب مقدّسش اصابت کرد و مجبور شد حضرت قامت خم کند. تا آن را از پشت سر بیرون بیاورد، و آخرین سجده خونین امام بر پیشانی نبود، بلکه وقتی نیزه صالح بن وهب مزنی بر پهلوی آن حضرت اصابت کرد و امام (ع) گونه راست روی تربت گرم نهاد و این ذکر از سوز دل بر زبان داشت که «بسم َاللهِ و بِاللهِ و

على ملّه ِ رسول ِ اللهِ، اِلهى رِضاً بِقَضائك ِ تسليماً لِأَمرك ِ لا معبودَ سواك ِ يا غياث ِ الْمُستَغثين» و تشهّد و سلامش با خروج و عروج روح بلند ملكوتيش به شاخسار جنان همراه بود. ولى ديگرخود نتوانست سر از سجده بردارد و تا دشمن سر مقدّس آن حضرت را به اَوج سنان و نيزه بالا ـ برد. كه آن حضرت با تلاوت آيات سوره كهف به عنوان تعقيب نماز، دشمن را تهديد وعقوبت فرمود: چه خوب سروده است صغير اصفهانى الحق نماز او به درِ بى نياز كرد كز خون وضو گرفت و به مقتل نماز كردعشق از شه شهيد بياموز كان چه داشت از جان و دل به درگه جانان نياز كردساقى هر آنچه جام بلا دادش به دست دست از براى ساغر ديگر دراز كردگه در تنور گه به سنان شد سرش عجيب در راه عشق طى ّ نشيب و فراز كرددر دل صغير» را چه شرر بود كاين چنين جان ها كباب از سخن جان گداز كرد

مشروعيت و كيفيت نماز خوف

اشاره

چنان كه مى دانيم نماز ركن دين مبين اسلام و به فرموده پيامبر اكرم نمازهاى پنج گانه شبانه روزى نخستين واجب امّت اسلامى و نخستين عملى است كه بالا ـ برده مى شود و اوّلين چيزى است كه در فرداى قيامت از انسان سؤال مى شود كه اگر پذيرفته شود بقيه اعمال آدمى پذيرفته مى شود وگرنه ديگر كارهاى دينى مورد قبول درگاه الهى قرار نمى گيرد.از نظر فقيهان با توجه به آيات وارده از جمله (فَأَقيمُوا الصَّلوه ِ اِن َّ الصَّلوه َ كانت على الْمؤمِنين َ كتاباً موقوتاً) پس نماز را به پا داريد زيرا نماز وظيفه ثابت و معينى براى مؤمنان است و نيز: (وَأْمُرْ أهلَك َ بالصَّلوه ِ و اصطَبِر

علیهَا) ای پیامبر وابستگان را به نماز فرمان ده و بر انجام آن با جدیّت شکیبا باش وجوب عینی نمازهای یومیّه بر همه مکلّفان جز زنـان در دوران عـادت ماهیـانه درهر شـرایط و با هر کیفیت ممکن حتّی با اشاره پلك ها و ذکر قلبی تنها، از مسائل اتّفاقی وبلکه ضروری دین شناخته شده است حتّی در میدان کارزار، و در حال درگیری با دشمن غدّار به عنوان نماز خَوف و مُطارَده باید انجام گیرد. که مشروعیّت نماز خَوف و جِواز قصر آن در سفر و حضر، در زمان غیبت نیز اتّفاقی فقهای اسلامی است جز مالـك که بر این بـاور است که در حضـر نمـاز خَوف دو رکعتی و قصـر نمی شود، و تنهـا از کیفیّت و هیأت اَدای آن کم می شود. نه کمّیّت رکعات نماز. مستند دیگر فقهای ما افزون بر نماز خَوف پیامبر در غزوات ذات ُالرِّقاع سه میلی مدینه در منطقه نَجد؛ و بطن ُالنَّخیل (بین طائف و مکه و عُسفان ۳۶ میلی بین مکه حُجفه . و نماز خَوف امیرمؤمنان در صفّین و لیله الهَریر، و نمـاز ظهر عـاشورای سیّدالشّـهداء و دیگر روایـات که خداونـد می فرمایـد: (و اِذا ضَـربتُم فی الاَرض ِفلیس َعلَیکُم جُناح ٌأَن تَقصُروامن َالصَّلوه ِاِن ٌخِفتُم أَن یفتِنَکُم الّذین َکَفرُوا، اِن َّالکافِرین َکـان َلکُم عَدوّاً مبینـاً. و اذَا کنت َفیهم فَأَقمت َلهم ُالصَّلوه َفَلَتَقُم طـائفَه ٌمنهم معک َوَلْیَأخذوا حذرَهُم وأسلِحَتَهم وَدَّ الَّذین َکفروُا لوتغفلون َعن أسلِحَتکُم و أمتِعَتِکُم فَیمیلون َعلیکم مَیلَه ًواحدَه ًولا جُناح َعلیکم ٌاِن ٌکان َبکُم أَذی ًمن ٌمَطرٍ أوْ کنتم ٌمرْضی اَن تَضَعوا أسلِحَتَکم ٌو خُذوُا حِذْرکُم اِن َّالله أَعدَّ لِلکافِرین َعذاباً مهیناً. فإذا قَضَیتُم ُالصَّلوه َ

فَأذكُروا اللهَ قیاماً و قُعوُداً وعلی جُنُوبِکم ٭فَاِذا اطْمَأَنَنْتُم ٭فَأَقیمُوا الصَّلوه ٭اِن َّالصَّلوه ٭کانت علی المُؤمنین ٭کتاباً مؤقوتاً) که ترجمه منظوم آیات مزبور از زبان شاعر جوان معاصر نیشابوری که بسیار رسا و زیباست چنین است چو راه سفر را گرفتید باز گناهی نباشد شکسته نمازدو رکعت بخوانید جای جهاد به فرمان و دستور پروردگار«نگردید غافل ز کفّار خوار ز نیرنگ آن قوم ناسازگار»که بس آشکار است آن دشمنی که دارند آن کافران دنی پس آن گه که شخص تو ای مصطفی میان سپاهی به وقت غزاچو خواهی که برجای آری نماز عبادت کنی خالق بی نیازگروهی مسلّح شوندت عَسس نگهبان بگردند ازپیش و پس پس آن گه که سجده به جای آورند نماز و عبادت به پایان برندگروهی که اوّل نخوانده نماز خود از بهر خواندن بیایند بازبیایند افراد آن با سلاح «نماید خِرَد بر تو راه صلاح بلی کافران می کَشند انتظار که غَفلَت نمایید در کارزارکه ناگه به سوی شما حمله ور بگردند با نیزه و با سپرچو بیماری و بارش آسمان شما را به رنج افکند، آن زمان گناهی نباشد گشایید اگر در آن چند لحظه سلاح از کمرولیکن در این حال هم بر حذر بمانید از خصم تیره گهرکه از بهر کفّار روز شمار عذابی نهاد است پروردگارکه گردند نابود و خوار و ذلیل بر آنها تباهی بگردد گسیل پس از آن که پایان پذیرد نماز بمانید در حالت احترازبه هر حال کاید به دست شما نمایید تسبیح یکتا خدابه پهلو و بنشسته و ایستا به هر حال گویید ذکر خداپس از آن گه که ایمن شدید از عدو چو دانید ناید گزندی از اودر

این حال خوانید کامل نماز «بگردید مشغول راز ونیاز»که بر مؤمنان به پروردگار بود واجب این حکم در روزگاربنابراین چگونگی اجرای این نماز در میادین نبرد در آغاز به وسیله قرآن کریم درقالب نَمونه بیان حکم شده است تا برای مسلمانان واضح تر و زیباتر از کار درآید و به تعبیر منطقی از نوع تعریف به مثال است که پیامبر را امام جماعت فرض کرده ومأمومین را به دو گروه دسته بندی کرده است که امام صادق ع) در توضیح آن چنین فرمود: رسول خدا در جنگ ذات الرِّقَاع با اصحاب خود به نماز ایستاد.به این صورت که یاران را دو قسمت کرد: یک دسته را رویاروی دشمن قرار داد، و بادسته دیگر نماز خواند. آن حضرت تکبیر فرمود آنان نیز گفتند، آن جناب حمد و سوره خواند و آنان ساکت بودند، او رکوع نمود آنان نیز رکوع کردند، او سجده به جا آورد آنان نیزسجده کردند.سپس پیامبر خدا برای رکعت دوّم به پا خواست و دیگر چیزی از حمد و سوره رکعت دوّم نخواند تا نمازگزاران به صورت فرادا رکعت دوم خود را به پایان بردند، و به یکدیگر سلام دادند، و جای خود را با گروه محافظان عوض کردند، و در برابر دشمن ایستادند.دسته دوم که تا کنون در برابر دشمنان ایستاده بودند، با پیامبر(ص) اقامت نماز جماعت بستند. آن جناب تکبیر گفت آنان نیز گفتند و در حال قَرائت پیامبر سکوت کردند. تا آن حضرت به رکوع رفت آنان نیز به رکوع رفتند آن حضرت سجده نمود آنان نیزبه سجده رفتند. آن گاه پیامبر خدا نشست و تشهّد خواند و سلام داد آنان

برخاستند و یک رکعت باقی مانده خود را فرادا به پایان بردند، و در آخر به یکدیگر سلام دادند؛ و این همان نماز خَوفی است که خداوند به پیامبرش دستور داده است نماز شدّت خوف یا مُطارَدَه که شامل نگرانی از سَیل و دَرنده و غیره بر جان مسلمانان به حکم آیه شریفه (حافظوُاعلی الصَّلَواه ِ و الصَّلوه ِ الْوسطی ِو قُومُوالله قانِتین ِ. فَاِن خِفْتُم فَرِجالاً اَوْ رُکباناً فَاذا أَمِنْتُم فَاذْکُروا اللّه کَما علَّمَکُم ِما لم تَکونوا تَعلَمون ِ).در انجام نماز به خصوص نماز میانی – ظهر یا صبح – کوشا باشید، و از روی خضوع و فرمان برداری برای خدا به پا خیزید، و اگر به خاطر خطر نگران شدید نماز را در حال سواره یا پیاده به جا آرید.امّا هنگامی که امنیّت خود را باز یافتند. پس خدا را یاد کنید(نماز را به صورت معمولی بخوانید)همان گونه که خداوند چیزهایی را که می دانستید به شما آموزش داد.بر اساس قاعده فقهی «اَلْمَیْسورُ لا یَسقُط ِبالْمَعسُورِ» با حدّاقل اَذکار و به هرصورت که مقدور باشد، انجام می گیرد. نماز خَوف با توجّه به آیات یاد شده به دو نوع خَوف و شدّت خوف یا مُطارَدَه دسته بندی می شود، که معروف ترین نماز خَوف نوع نخست همان خَوف ذات ِ الرّقاع است که برای نخستین بار توسط شخص نبی ِاکرم ص)، اِجرا شد، وکیفیت آن مورد پذیرش همه فقیهان مذاهب برجسته اسلامی جز حَنَفیان است پیدا است که منظور از بودن پیامبر(ص) در میان مسلمانان برای اِقامه نمازجَماعت در صورت وجود خوف از عَدُو این نیست که انجام نماز خَوف مشروط به حضورشخص پیغمبراست بلکه مقصود حُضور امام و پیشوایی برای اقامه

نماز جماعت در میان سربازان و مجاهدان اسلام است از این رو حضرت علی و امام حسین در صِفّین و کربلا وحتّی حُذیفه بن یَمان در فتح طبرستان در بحبوحه نبرد پس از درگذشت پیامبر نماز خوف به جای آوردند و ادعای منسوخ شدن این حکم که از سوی قاضی اَبو یوسف مطرح شده بی اساس خواهد بود. و تأکید آیه تشریع نماز خَوف بر اِقامه آن به جَماعت به اِمامت آن حضرت حتّی در میدان جنگ با کفّار افزون برمشروعیت آن بیان گر اهمیّت اصل نماز آن هم به جماعت و در اوّل وقت می باشد. مطمئناً چنین نمازی در تأمین آرامش روان رزمندگان و بالا بردن روحیه آنان در نبرد با دشمنان و هم دلی و هماهنگی مسلمانان تأثیر به سزائی داشته و خواهد داشت که شرایط اجرایی آن از این قرار است ۱ – مدافعان مسلمان در میدان نبرد دست کم قابل تفریق به دو دسته پاسدار و نمازگزار باشند.۲ – دشمن قوی و نگرانی منطقی از هجوم دشمن به رزمندگان در حال نماز باشد.۳ – نماز به جماعت و رو به قبله باشد، و دشمن در جهت قبله مستقرّ نباشد.۴ – حفظ آمادگی دفاعی در حین نماز با همراه داشتن اسلحه اگر چه خون آلوده باشد.چرا که نماز خَوف از عدو، آتش بس موقّت یک جانبه از سوی فرمانده مجاهدان مسلمان به دشمنان اسلام است در میدان نبرد اگر مدافعان اندک و یا دشمن نزدیک و یادر حال زَد و خورد و درگیری خَوف شدید، باشد نماز مُطارَدَه خوانده می شود. چنان که امیرالمؤمنین در لیله الهریر نمازش در اذکار تسبیح و تحمید و تکبیر و

تهلیل خلاصه شده بود.

چگونگی نماز خوف ظهر عاشورا

اشاره

به گزارشی امام حسین ع) روز دوم محرّم الحرام وارد سرزمین کربلا شد، و عصر روز عاشورا به شهادت رسید.بنابراین مدّت اقامت حضرت ابی عبد الله و یاران وهمراهانش در کربلا هشت روز بیش تر نبود، و مسافری که کم تر از ده روز در جایی بماند البته در صورتی که مرددّ نباشد و سفر او شرعی باشد نمازش کوتاه و دو رکعتی می شود.بنابراین هر چند نماز خوف هم به فتوای اکثریّت قریب به اتّفاق فقیهان حتّی درحضَر هم قصر و دو رکعتی می شود اما در آن بیابان امام هم مسافر بود و هم در حال خَوف به سر می برد و نوع نماز آن حضرت نماز خَوف ذات الرّقاع بود که به جماعت برگزار شد. با این تفاوت که در این غزوه پیامبر با کفّار در حال نبرد بود، و امام حسین ع) در بیابان کربلا با باغیان و شورش گران در حال جنگیدن بود. و این عمل امام ع) مشروعیّت اقامه نمازخوف در مقابله با آشوب گران را اثبات می نماید. اگر چه جواز قصر برای مسلمانان باغی مورد تردید است چنان که صاحب جواهر می نویسد:«و الاحتیاط لا ینبغی ترکه فی ذالک کلّه حتّی فی الخوف من العدو اذا لم یکن مُخالفا فی الدین و ان کان باغیا بالخروج علی غیر امام العصر للشک ّفی شمول الادله اما لو کان علیه ع) فلا ریب فی تقصیر العدد حینئذ کما یدل علیه فعل امیر المؤمنین فی حرب صفّین و الحسین فی کربلا کالشک ّفی تناول الادله المشروعیّه صلاه الخوف بالنسبه الی الباغی نفسه ..»صاحب جواهر کاستن از کیفیّت نماز و بسنده کردن به اشاره به

جای قرائت و اَذکار رکوع و سجود در نماز خوف را بر خلاف اصل احتیاط می دانـد، و نمازگزار حتّی المقدور بایـد از عدد رکعات و کمیّت نماز بکاهـد. نه کیفیّت آن چنـان که فقیه نامی ابن نَما می نویسـد:«حضـرت صـلاه الظهره فأمر (ع) لزهیر بن القین و سعید بن عبد الله الحنفی ان یتقدّ ما أمامه بنصف من تخلف معه و صلّی بهم صلاه الخوف بعد أن طلب منهم الفتورعن القتال لادا الفرض قال ابن حصین اِنَّها لا تقبل منك و أنت ـ شارب الخمر!و قیل صلّی الحسین و اصحابه فرادی بالایماء»در حالی که امام ع) به همراه یاران به نماز ایستاده بود یزیدیان سنگ دل نه تنهابه نمازگزار و نماز احترام نگذاشتند دهان به زخم زبان گشودنـد و بـا سـوء اسـتفاده از ایـن فرصـت بـه سـوی این نمـاز گزاران عـاشق و مـدافعان اسـلامی تیر انـدازی کردنـد، و قلب نمازگزاری چون سعید بن عبـد الله را نشانه رفتنـد، و او را به شـهادت رساندنـد، و کوفیان غـدّار با این کار خود به بی اعتنایی خود به نماز و شعائر مقدّس دین به خاطر دنیا و منافق بودن خویش اثبات کردند.طبری و دیگران نوشته اند: در گرما گرم نبرد عـاشورا در عرصه کربلاـ یکی از تابعـان و شـجاعان شـیعه و یـاران علی (ع) و یاوران مسلم بن عقیل در کوفه به نام عمرو بن عبدالله معروف به ابوثمامه صائدی دریافت که ظهر است و خطاب به سید الشهدا عرض کرد. «یا أبی عبد الله نفسی لک الْفدأ انی اری هولاء قد اقتربوا منك لا و الله لا تقتل حتی أقتل ـدونک ان شاء الله و احب ـان ألقی ربّی لقد

صلیّت هـذه الصـلاه التی دنـا وقتهـا. فرفع الحسـین رأسـها ثم قال ذکَّرت ٭الصَّلاه جَعَلَکَ ٭اللهُ من ٭الْمُصـلّین ٭الـذّاکرین نَعَم هـذا وقتها؛ای ابا عبدالله: جانم به فدایت که این گروه قصد جان تو کرده اند نه به خدا کشـته نمی شوی مگر به خواست خدا من در راه تو کشـته شوم و دوست دارم در حالی پروردگارم را ملاقات نمایم که این نماز را که وقتش فرا رسیده به جای آرم امام ع) نگـاهی به آسـمان نمود و فرمود: آری اکنون اوّل وقت نمـاز است و دوبـاره او را دعـا فرمود که نمـاز را یاد کردی خـدا ترا از نمـازگزاران ذاکر قرار دهـد.امام نگـاهی به آسـمان کرد و فرمود: آری اکنون اول وقت نماز است و در حق او دعا کرد: به یاد نماز هستی خداوند ترا از نمازگزاران اوّل وقت قرار دهد.»

یادآوری

این نکته نیز ضـروری است که هرگز این گونه نبود که یک مجاهـد والا مقام به فکرنماز ظهر بود.ولی امام معصوم در اندیشـه نماز اول وقت به جماعت نباشد، بلکه امام ع) به طور قطع و مسلّم آماده انجام این فریضه دینی بود، لذا فرمود: ذَکَرت ٭الصَّلاه ٭ و نفرمود ذَکَرتَنی و از این جمله منظور امام ع) تشویق ابو ثمانه و دیگر نمازگزاران و رزمنـدگان به نماز، و به یاد خدا بودن در هر حـال است و این درسـی بود که امام ع) از پیامبر و امیرمؤمنان در میادین نبرد اسـلام آموخته بود.چنان که در جنگ صـفیّن عبد الله ابن عباس امام علی ع) را نگران آسـمان و درحال انتظار در بحبوحه نبرد دید و با شـگفتی پرسـید: چرا به آسـمان نگاه می کنی حضرت فرمود: مراقب

اول وقت نمـازم ابن عباس گفت اکنون مصـلحت ما نیست دست از جنگ بکشـیم حضـرت در پاسـخ فرمود؛ چنین نیست «اِنَّما قاتَلناهم علی الصَّلاه جز این نیست که ما بخاطر نماز با آنان می جنگیم »این موضع گیری برای همه پیروان علی ع) و حسین ع) درسـی است که بخـاطر بسـپارید که نمـاز بایـد همه امور را تحت الشّـعاع قرار دهـد و به تعبیر روایـات و شـهید رجایی به کار بگویید وقت نماز است به گزارش مقرّم در مقتل الحسین ع)، امام پس از ادای نماز ظهر عاشورا به جماعت در سخنان کوتاهی به یارانش فرمود: «یا کرام ُهـذه ِالجنَّه ُفُتِحَت أبوابُها واتّصِـلَت أنهارُها و أیْنَعَت ثمارُها و هذا رسول ُاللهِ و الشّـهداءُ الَّذین َقُتِلوا فی سبیل اللهِ یَتَوَقَّعون َقُدومَکُم و یَتَباشَـرون َبِکُم فَهامُوا عن دین ِاللهِ و دین ِنبیِّه ِو ذَبَّوا عن حرم ِالرَّسول ِ؛ ای بزرگ نشان این بهشت است که برای شـما درهـایش باز و رودهایش به هم پیوسـته و میوه هایش رسـیده و این پیامبر خـدا و شـهیدان راه خـدا هسـتند که در انتظار ورود شـما به سـر می برند.پس بر عهده شماست که از دین خدا و پیامبرانش حمایت و از حرم پیامبر دفاع نمایید.»

سخن آخر با عاشوراییان

بسـیاری از قدرت مندان تاریخ بشـر بر پایه حس ّخلود و عشق به ماندن همیشگی مایل بودند که پس از مرگشان نام و یادشان زنـده بمانـد و چه بسا که بناهای یادبودی پیش از مرگ برای خود ساخته اند، و یا کتیبه های سـنگی یا فلزّی از خود به یادگار گذاشـته انـد ولی هرگز این نوشـته هـا در دل هـا و سـینه هـا جـا نگرفت امـا آرمان های مردان الهی و پیام های منادیان دین و حقیقت با این که

روی صـفحه لرزان هوا منعکس شده بود، همواره در دل ها و سـینه های انسان ها نقش بسـته وخطوط نورانی آن زندگی نسل هـا را در گستره تاریـخ انسـانیّت روشن نگه داشـته است پیـام هـای نهضت حسـینی که همواره با دود آه این سالار شـهیدان به امواج هوای گرم کربلا سپرده شده بود، و با خون پاک امام ع) و یاران وفادار او بر زمین نقش بسـته بود.چون از سر اخلاص و عشق به خـدا بود رنگ جاودانگی گرفت بی تردید نهضت الهی حسـینی همانند دانشـگاهی پویا آموزه ها و پیام های فراوان و مهمّی دارد که در جای خود باید بیش از پیش مورد بررسی و بهره برداری قرار گیرد ونماز ظهر عاشورا که بخش کوچکی از آن قیام الهی است برای بشریت به ویژه عاشوراییان و عاشقان ابی عبد الله پیام هایی داد که مهم ترین آنها از این قرار است ۱ – اهمیّت نماز و عبودیت و بنـدگی خـدا در زنـدگی انسان ۲ – فضـیلت محـافظت بر نمـاز در اول وقت آن ۳ – ضرورت ترویج نماز، با جماعت مسـلمانان ۴ – مواظبت بر دفـاع از نمـازگزاران حتی در میـدان نبرد.۵ – جـدیّت در احترام به مقـدسات دین و احیای اذان ۶ – اسـتعانت و کمک خواستن از خدا در پیکار با ستمگران ۷ – تبعیّت از مکتب جهاد و شـهادت در حفظ آرمان حسـینیان زیرا اگر مـا شـیعیان در پی آن نباشـیم که بخش مربوط به خود را از آن حماسه جاویـدان چون تابلویی آموزنـده در زندگی شـرافت مندانه اسـتفاده نماییم باید بر شیعه بودن خویش تردید نماییم آری ما همواره باید تلاش نمائیم که در پایداری در صراط

مستقیم حق جوئی وحق گرائی و احترام به مقدسات اصیل مذهب پایبندی به شعائر دین امر به معروف ونهی از منکر، مبارزه با خرافات جلوگیری از توهین تضعیف اسلام ناب محمدی ص)،اصلاح برخی آداب و رسوم عزاداری که آفات آن به شمار می آید، پیش گام باشیم وگرنه ناخواسته همسو با دشمنان به نهضت کربلا و بانیان ارجمند آن خیانت کرده ایم چه این که اگر حسین ع) و یارانش با مهلت گرفتن از دشمن شب را تا صبح به نماز و دعا و تلاوت قرآن و استغفار پشت سر گذاشته و شب عاشورا را محفل انس با خدا وتقویت معنویت قرار داده اند. روا نیست به بهانه عزاداری با نواختن شیپور، نی فلود واجرای آهنگ های مبتذل و موسیقی غنایی و برهنه کردن بدن در جلو چشم نامحرمان و...مجالس عزا را به محفل شادی و گناه و معصیت الهی تبدیل کنیم اگر امام حسین ع) برای مبارزه با بدعت و نجات اسلام خون داد، حسینیان نیز با حفظ شعائر مذهبی و مراسم عزاداری سنّتی و پرهیز از هر نوع کارهای من درآوردی - نظیر شبیه سازی های غیر واقعی چهار دست و پا راه رفتن و صورت را بر زمین کشیدن و خون آلوده کردن و قمه زدن در ملاعام - که در دنیای امروز موجب وهن مذهب وبدبینی به مقدّسات دینی و ضرر غیر قابل جبران می گردد - باید در تقویت دین و ترویج فرهنگ عاشورایی که همان مبارزه با ستم و فساد و تباهی است همواره کوشش نمایند.در شرایط کنونی به جای قمه زنی علنی به یاد شهدای کربلا برای درمان بیماران و پاداش اخروی خون خود را

به مراکز انتقال خون اهـداء نمایند. چرا که در موقعیّت کنونی بسـیاری از فقیهان نامی نظیر آیه الله شـیخ محمد حسـین کاشـف الغطـاء در «الفردوس الاعلی علامه سـید محسن امین عاملی در «اعیان الشـیعه و نیز امام خمینی و دیگران در وضع کنونی جهان به فتوا اجتنـاب از قمه زنی و ممنوعیت آن داده انـد.مقام معظم رهبری مـدظله العـالی نیز در دیـدار با روحانیون در آسـتانه ایام عاشورای سال ۱۳۷۳ نیز باتوجه به شـرایط زمانی فرمود: «این جانب از کسـی که تظاهر به قَمه زنی کند قلباً راضـی نیستم و نیز در جـای دیگر می فرمایـد: «من در دو سه سال قبل از این راجع به قمه زنی مطلبی را گفتم و مردم عزیز ما آن مطلب را با همه وجود پذیرفتنـد، وعمل کردنـد.اخیراً شخصـی مطلبی را به من گفت که خیلی برایم جالب و عجیب بود، برای شـماهم نقل می کنم کسـی که با مسایل کشور شوروی سابق و این بخشی که شیعه نشین است – آذربایجان – آشنا بود می گفت آن وقتی که کمونیست ها بر منطقه آذربایجان شوروی سابق مسـلط شدنـد همه آثار اسـلامی را از آنجا محو کردنـد مثلاً مساجد را به انبار تبدیل کردند. سالن های دینی و مذهبی و حسـینیه ها را به چیزهایی دیگر تبدیل کردند وهیچ نشانه ای از اسلام و دین و تشیّع بـاقی نگذاشـتند. فقط یک چیز را اجازه دادنـد و آن قمه زدن بود.دسـتور العمل رؤسای کمونیستی به زیر دسـتان خودشان این بود، که مسـلمانان حق ندارنـد نماز بخواننـد، نماز جماعت برگزار کننـد. اما اجازه دارنـد قمه بزنند. چرا؟! چون خود قمه زدن برای آنها یک وسیله تبلیغ بر ضدّ دین و

بر ضدّ تشیّع بود. بنابراین گاهی دشـمن از بعضـی چیزها این گونه علیه دین اسـتفاده می کند. هرجا خرافات به میان بیاید دین خالص بدنام خواهد شد.»به تعبیر شاعر خوش ذوق معاصـر حجه الاسلام محدثی کی گفت حسین تو بر سر خویش بزن !با تیغ به فرق خویشـتن نیش بزن تیغی که زنی بر سـر خود ای غافـل بر فرق سـتمگران بـد کیش بزن چنان که گـذشت روح اساسـی نهضت حسینی امر به معروف و نهی از منکر بود.بنابراین محبّان حسـینی باید از نَوح به باطل و مدّاحی و مرثیه خوانی افراد بی سواد که داسـتان هـای بی اسـاس و خرافـات پوچ و اشـعار غلوآمیز، و محتوای زبان حال بی مـدرک و اخبار جعلی که موجب وَهن معصومین و استهزاء مسلمین و تضعیف دین می گردد. به شدت پرهیز، و جلوگیری نمایند، و نگذارند، که مراسم مذهبی حرکت آفرین عـاشورا و اربعین حسـینی و دیگر امامـان بـا خرافـات آمیخته گردد و مسـئولیت شـرعی نخبگـان وعلمای دین و مسـئولان هیئت های مذهبی قهراً در این زمینه سـنگین تر خواهد بود.سـرانجام اگر سیّد الشّهدا(ع) در گرماگرم ظهر عاشورا در اوج تـابش سوزان خورشـید پـاییزی و تشـنگی و در میـان صـفیر تیر بـاران دشـمن به نماز جماعت ایسـتاد. برای آن بود، که به همگان اعم-از زن و مرد و پیر و جوان مسـلمان تفهیم نماید که به نماز اوّل وقت آن هم به جماعت اهمیّت دهند! و احیای این فریضه مهم را مهم تر از سـینه زنی زنجیر زنی علم کشـی و نوحه خوانی بدانند، و در ظهر عاشورا در میادینی که سدّ معبر پیش نیاید.به اقامه نماز با جماعت همّت گمارند و نوجوانان و جوانان

و مؤمنین بداننـد که عزاداری از بی نماز مقبول درگاه الهی نخواهد بود.اگر بخواهیم مورد عنایت و توجه حضـرت ابی عبد الله الحسـین ع) قرار بگیریم باید نماز را سـر لوحه زندگی خویش قرار دهیم تا از پویندگان خط ـسـید الشهدا و راه و روش اولیای خـدا باشـیم چنـان که امـام خمینی در جمع دانشـجویان و اساتیـد دانشـکده الهیـات و معارف اسـلامی در تاریـخ ۱۴ / ۳ / ۵۹ فرمودند: «نماز پشـتوانه ملت است سـید الشهدا در همان ظهر عاشورا که جنگی بزرگ بود و همه در معرض خطر بودند، وقتی یکی از اصـحاب گفت که ظهر شـده است فرمود: یاد من آوردیـد نماز را و خدا تو را از نمازگزاران حساب کند. و ایسـتاد در همـان جـا نمـاز خوانـد: نگفت که مـا می خواهیم جنـگ بکنیم خیر، جنگ را برای نماز کردنـد.»از این رو به جرأت می توان نتیجه گرفت که شـهادت یاران و امام و اسارت خاندان پیامبر، حیات اسـلام و قرآن جاودان را برای انسان به ارمغان آورد و به تعبیر شـباب شاعر ژرف اندیش گر آن تشـنه لب کشته عطشان نمی شد قوی هرگز ارکان ایمان نمی شدبه دین خدا می شدی تنگ میـدان اگر شاه دین سوی میـدان نمی شدز راه خدا باز ماندی همه کس به راه خدا او، چو قربان نمی شدبه مرگ دیانت شدی کفر، خندان به قتلش اگر دیده گریان نمی شدجهانیش مهمان احساس نبودی به خولی سرش تاکه مهمان نمی شدسرش گر نمی خوانـد، آیـات قرآن به کس کشف اسـرار قرآن نمی شـدکجا جمع گشتی پریشـانی دین اگر اهـل بیتش پریشـان نمی شدکجا کاخ دین حق آباد گشتی گرش خانمان جا به ویران نمی شدمحک شد حسین ع)، ار نه

تا صبح محشر غِش کفر، هرگز نمایان نمی شدز دوزخ امید نجاتش نبودی «شباب ار حسین را، ثنا خوان نمی شداین بخش را با دعای سجده پایان «زیارت عاشورا»حُسن ختام می بخشیم که امام باقر(ع) ناظر خردسال صحنه عاشورا می فرماید: «اللهم لک الحمدُ حمدَ الشّاکرین َلک َعلی مُصابِهِم الحمدُ لله علی عظیم ِرزیَّتی اللهم ارْزُقنی شفاعه َالحسین ِیوم َالوُرودِ و ثبِّت ہ لی قَدَم َصِدْق ٍعندک َمع َالحسین ِو اصحاب ِالحسین ِالذین َبذَلوا مُهَجَهُم دون َالحسین ِعلیه السّلام ُمعبود، تمامی حمد سپاس گزاران حقیقی در برابر آن چه به ایشان رسیده است ویژه توست و بر غم و اندوه سترگی که در این مصیبت بزرگ به من رسید تنها تو را سپاس گویم بارالها شفاعت حسین ع) را به هنگام ورود بر خویش در سرای دیگر، روزی من فرما! و گام مرا در پیشگاه خود و همگام با حسین ع) و یاران او – که آخرین قطرات ذخیره خون دل خویش را در راه حسین ع) افشاندند – استوار و پایدار فرما!»

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹